

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-392-7-25>

**COUNCIL OF THE BALTIC SEA STATES:
COMBAT HUMAN TRAFFICKING**

**РАДА ДЕРЖАВ БАЛТІЙСЬКОГО МОРЯ:
ПРОТИДІЯ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ**

Moiseieva Tetiana Mykolaivna

*Candidate of Historical Sciences,
Docent,
Docent of the Department
of International Relations and Law
National University
«Odesa Polytechnic»
Odesa, Ukraine*

Моїсеєва Тетяна Миколаївна

*кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародних
відносин та права
Національний університет
«Одеська політехніка»
м. Одеса, Україна*

Рада держав Балтійського моря (РДБМ), як міжурядова регіональна організація, була заснована у 1992 р., для сприяння співпраці та довірі між країнами Балтійського моря. РДБМ складається з 10 держав-членів (Данії, Естонії, Фінляндії, Німеччини, Ісландії, Латвії, Литви, Норвегії, Польщі та Швеції), а також Європейського Союзу [5]. Росія (один із співзасновників організації), рішенням членів РДБМ від 3 березня 2022 р., була відсторонена від подальшої участі в діяльності Ради, «у відповідь на неспровоковану та незаконну війну, яку зараз веде Росія проти України, українського народу та влади країни». Її долю розділила і Білорусь (держава-спостерігач) [9].

Статус спостерігача РДБМ мають 10 країн: Франція, Угорщина, Італія, Нідерланди, Румунія, Словаччина, Іспанія, Україна, Велика Британія та Сполучені Штати Америки. Спостерігачі отримують інформацію щодо поточної діяльності РДБМ, долучаються до консультацій та роботи структур і робочих органів (у відповідних випадках і на тимчасовій основі) [5].

В своїй діяльності, РДБМ керується *трьома довгостроковими пріоритетами*: «Регіональна ідентичність», «Сталий і процвітаючий регіон» та «Безпечний і захищений регіон». *Запобігання/проти дія торгівлі людьми* (поряд з цивільною безпекою та захистом дітей) є складовою довгострокового пріоритету РДБМ «Безпечний і захищений регіон» [4, с. 1].

Актуальність проблеми підкріплюється тим, що в регіоні виявлені наступні *форми торгівлі людьми* (експлуатації): сексуальна та трудова

експлуатація; примусові або фіктивні шлюби, примусова злочинність, примусове жебракування та різні форми торгівлі дітьми [1].

Найбільш поширеними формами є сексуальна та трудова експлуатація, що, значною мірою, зумовлене попитом на дешеву робочу силу та сексуальні послуги і робить регіон «прибутковим для торговців людьми, які різною мірою працюють як частина організованих злочинних мереж (або як окремі особи), користуючись вразливістю жертв» [1].

Значних масштабів набуває *трудова експлуатація* (особливо, в таких державах, як: Фінляндія, Ісландія, Латвія, Литва, Польща) [3, с. 6]. Так, у 2016–2018 рр., в країнах регіону, було офіційно ідентифіковано понад 800 жертв цієї форми торгівлі людьми. *Найбільш вразливими є сектори* з низькою заробітною платою (м'ясопереробна промисловість, будівництво, сільськогосподарський сектор, транспорт і логістика, сектор клінінгу і готелів, сектор догляду), де вербування трудових мігрантів відбувається через незаконні схеми (часто за активної участі приватних агентств з працевлаштування, посередників, а також недобросовісних роботодавців) [8, с. 1].

Особливої гостроти проблема набула у зв'язку з міграційною кризою 2015 р. та гуманітарною кризою в Україні, пов'язаною з повномасштабною російсько-українською війною (викликала переміщення, в межах регіону, понад 2,7 мільйонів українців) [1; 7].

Напрямки та «механізми» протидії торгівлі людьми. В червні 2006 р. (на 6-му саміті держав Балтійського моря, в Рейк'явіку), рішенням глав урядів, в рамки РДБМ, було інтегровано *Північно-Балтійську цільову* (паралельно вживаються назви: оперативна, або робоча) *групу з боротьби з торгівлею людьми* (Task Force Against Trafficking in Human Beings – *TF-TNB*). *Метою групи* є посилення і вдосконалення поточної роботи в питаннях протидії (включаючи превентивні, захисні «механізми») торгівлі людьми, на регіональному рівні, «за допомогою узгодженого та міждисциплінарного підходу» [4, с. 1; 10].

TF-TNB: складається з представників держав-членів РДБМ та Європейської Комісії; *проводить* регулярні засідання експертів; *Голова групи* змінюється (щорічно) на ротаційній основі між державами-членами; *співпраця* *варіюється* від обміну практичним досвідом, до участі в прямих проєктах протидії торгівлі людьми [10].

На поточний момент, *діяльність TF-TNB регламентується* двома *основними документами:* «Цільова група РДБМ проти торгівлі людьми. Стратегія 2020-2025» (далі: «Стратегія») та «Цільова група РДБМ проти торгівлі людьми. Технічне завдання 2020–2025» (далі: «Технічне завдання») [3; 4].

«**Технічне завдання**» визначає: мету та склад робочої групи; обов'язки Голови та членів TF-ТНВ; підходи до організації зустрічей та прийняття рішень; методи роботи, фінансування та керівні міжнародні інструменти (правові документи, рекомендації та плани дій) [4, с. 1–6].

«**Стратегія**» – керівний інструмент, який: *формулює* загальну мету та бачення роботи Цільової групи; *визначає ключові принципи та стандарти*, які лежать в основі всіх дій (підхід, що ґрунтується на правах людини; гендерно-чутливий підхід; міждисциплінарна співпраця; послідовний підхід, що ґрунтується на фактичних даних; процеси участі «знизу-вгору» у поєднанні з підходами «зверху-вниз»; забезпечення сталості); *окреслює і деталізує чотири стратегічні цілі* у протидії торгівлі людьми (підтримка регіонального інформаційного та ресурсного центру; підвищення узгодженості політики щодо боротьби з торгівлею людьми в контексті міграції; зміцнення міжнародного співробітництва та стратегічного партнерства; надання технічної допомоги з управління міграцією та протидії торгівлі людьми) та *тематичні пріоритети*, які служать основою та напрямком для розробки оперативного робочого плану, з конкретними проектами та ініціативами (трудова експлуатація; державні закупівлі; залучення багатьох зацікавлених сторін; співпраця з третіми країнами, запобігання повторній торгівлі людьми; гендерний вимір; захист потерпілих; сексуальна експлуатація; міграція та програмна безпека) [3, с. 1–9].

Проекти РДБМ та TF-ТНВ. *Проект CAPE (2019–2022):* спрямований на боротьбу з торгівлею людьми (трудова експлуатація) в усіх державах-членах РДБМ (аналіз та консолідація інформації; покращення допомоги жертвам та посилення кримінального переслідування торговців людьми).

Проект CAPE II (2021–2023): спрямований на інформування потенційних трудових мігрантів та громадськості Швеції щодо ризиків і проблем торгівлі людьми.

Проект PROMISE-TRM: спрямований на захист прав дітей, що стали жертвами торгівлі та експлуатації, шляхом посилення взаємодії між «органами влади та суб'єктами, які безпосередньо беруть участь у реагуванні на подібні випадки та забезпеченні процесів правосуддя.

Транснаціональний механізм перенаправлення в регіоні Балтійського моря (BSR-TRM) розроблений у 2018 р. Метою проєкту є «ефективна та безпечна транснаціональна допомога та направлення жертв торгівлі людьми до низки послуг у країнах Балтійського моря та Україні, Болгарії та Румунії».

Проект They have a name (2022–2023): має на меті посилення співпраці недержавних організацій Естонії, Латвії та Литви через

національні дослідження форм торгівлі людьми та надання психологічної підтримки жертвам [1; 10].

Інформаційна кампанія «Before You Go» (запроваджена 15 листопада 2022 р.): є спільним проєктом РДБМ та Шведського агентства з гендерної рівності; інформує трудових мігрантів з України, Болгарії, Польщі та Румунії про ризики трудової експлуатації [2].

Діяльність TF-ТНВ спрямована, в тому числі, і на покращення обізнаності дипломатичного персоналу щодо проблеми торгівлі людьми. Приміром, у 2011 році, зусиллями Цільової групи, було підготовлено та опубліковано *«Посібник для дипломатів і персоналу консульських і міграційних відділів посольств і дипломатичних представництв про те, як допомагати і захищати жертв торгівлі людьми»* (23 лютого 2023 р., на сайті РДБМ, розміщено оновлений варіант посібника), який містить: розділи про виявлення випадків торгівлі людьми, міжнародну правову базу, оцінку ризиків, ланцюги допомоги та безпечне повернення [1; 6; 10].

Література:

1. Anti-trafficking / Council of the Baltic sea states. URL: <https://cbss.org/safe-secure-region/anti-trafficking/>
2. Before You Go Campaign. / Council of the Baltic sea states. URL: <https://cbss.org/projects-cbss/cape-ii/before-you-go-campaign/>
3. CBSS Task Force against Trafficking in Human Beings Strategy 2020–2025 / Council of the Baltic sea states. URL: <https://cbss.org/wp-content/uploads/2020/06/CBSS-TF-THB-Strategy-2021-2025.pdf>
4. CBSS Task Force against Trafficking in Human Beings Terms of Reference 2020–2025 / Council of the Baltic sea states. URL: <https://cbss.org/wp-content/uploads/2020/06/TFTHB-Terms-of-Reference-2020-2025.pdf>
5. Council / Council of the Baltic sea states. URL: <https://cbss.org/about-us/council/>
6. Handbook for Embassies and Diplomatic Missions on How to Assist and Protect Victims of Human Trafficking (february 23, 2023) / Council of the Baltic sea states. URL: <https://cbss.org/publications/handbook-for-embassies-and-diplomatic-missions-on-how-to-assist-and-protect-victims-of-human-trafficking/>
7. Human Trafficking – Baltic Sea Region Round-up Report 2022 (october 17, 2022). / Council of the Baltic sea states. URL: <https://cbss.org/publications/human-trafficking-baltic-sea-region-round-up-report-2022/>
8. Joint Statement of commitment to work against human trafficking for labour exploitation in the Baltic Sea Region (june 9, 2021) / Council of the

Baltic sea states. URL: <https://cbss.org/wp-content/uploads/2021/06/joint-statement.pdf>

9. Russia suspended from Council of the Baltic Sea States (03/03/2022) / <https://www.regjeringen.no/en/aktuelt/rusland-suspenderes-fra-ostersjoradet/id2903009/>

10. Task Force Against Trafficking in Human Beings. / Council of the Baltic sea states. URL: <https://cbss.org/cbss-bodies/tf-thb/>